

РЕШЕНИЕ

№ 17258

гр. София, 24.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 159 СЪСТАВ, в публично заседание на девети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ДЕНИЦА Н. УРУМОВА

при участието на секретаря СТИЛИАНА В. ДРАГАНОВА
като разглежда докладваното от ДЕНИЦА Н. УРУМОВА Гражданско дело № 20221110130883 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното :

Предявен е иск от **А. К. Т.**, ЕГН: *****, с адрес: ., чрез адвокат М. М., срещу „**ООД, ЕИК .**, със седалище и адрес на управление: ., за прогласяване нищожността, на основание чл. 26 ЗЗД, на клаузата на чл. 7, б. „а)“ от Договор за потребителски кредит № M0000005423/15.06.2021 г., сключен между страните, както и за осъждане на ответника, на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, да заплати на ищеца сумата от **800 лв.**, като платена от ищцовата страна без основание съгласно клаузата на чл. 7, б. „а)“ от горепосочения договор, поради нищожност на същата, ведно със законна лихва от датата на исковата молба – 09.06.2022 г., до окончателното плащане на дължимото.

Претендират се разноси.

В исковата молба се твърди, че ищцата сключила с ответника Договор за потребителски кредит № M0000005423/15.06.2021 г., по силата на който получила заем в размер на 16 000 лв., като на основание чл. 7, б. „а)“ от договора ответникът удържал от отпуснатия кредит сума в размер на 800 лв., представляваща еднократна такса за одобрение на искането. Ищцата счита, че клаузата на чл. 7, б. „а)“ от процесния договор е нищожна, тъй като нарушава чл. 10а, ал. 2 от ЗПК. Излага доводи, че уговорката накърнява добрите нрави, тъй като нарушава принципите на добросъвестност и справедливост и създава явна нееквивалентност в насрещните престации. Поддържа, че клаузата е неравноправна и нищожна на основание чл. 146, ал. 1 ЗЗП, тъй като не била договорена индивидуално. Твърди, че уговорената такса представлява скрито допълнително възнаграждение за кредитора и води до неоснователно обогатяване на същия, като го освобождава от отговорността му сам да оцени кредитоспособността на кредитополучателя. Според ищеца клаузата на чл. 7, б. „а)“ от процесния договор заобикаля забраната чл. 19, ал. 4 ЗПК, тъй като уговорената такса в размер на 800 лв. не била включена към ГПР, тъй като така същият би надхвърлил максимално допустимия размер. Предвид изложените аргументи, моли посочената клауза да бъде обявена за нищожна, както и да му бъде присъдена заплатената на ответника сума от 800,00 лв., като получена без основание.

В срока за отговор, ответника по делото е депозирал такъв, с който оспорва иска.

Признава, че е сключил с ищеца процесния договор, като на основание чл. 7, б. „а)“ от същия от отпуснатия кредит е удържал сума в размер на 800 лв., представляваща такса за одобрение на искането, но оспорва атакуваната уговорка да нарушава императивни нормативни изисквания. Твърди, че заплатената такса не е свързана с усвояването и управлението на кредита, тъй като се дължала еднократно преди сключването на договора. Излага съображение, че потребителят се е съгласил да му бъде удържана процесната такса и е имал възможност да направи информиран избор за бъдещите си договорни отношения. Поради изложеното, ответникът моли исковете да бъдат отхвърлени.

В срока по чл. 211, ал. 1 ГПК, е предявен насрещен иск за осъждане на **А. К. Т.**, ЕГН: *****, с адрес: . да заплати на „“ **ООД, ЕИК .**, със седалище и адрес на управление: ., следните суми: сумата от **15248,24 лв.**, представляваща главница по Договор за потребителски кредит № M000005423/15.06.2021г., ведно със законна лихва от датата на исквата молба – 09.06.2022 г., до окончателното плащане на дължимото; сумата от **1980,85 лв.**, представляваща договорна лихва за периода 20.03.2022г.-20.10.2022г. и сумата от **93,48 лв.**, представляваща обезщетение за забава за периода 21.03.2022г.-03.11.2022г.

Претендират се разноси.

Ищецът по насрещния иск „“ ООД твърди, че сключил с ответника А. К. Т. Договор за потребителски кредит № M000005423/15.06.2021г., по силата на който предоставил заем в размер на 16 000 лв., като ответната страна не върнала сума в общ размер от 15248,24 лв. Поддържа се, че била договорена възнаградителна лихва, като за получения кредит ответникът дължал такава в размер на 1980,85 лв. за периода 20.03.2022г.-20.10.2022г. Твърди се, че ответникът не заплатил задълженията си на падежа, поради което изпаднал в забава и дължал обезщетение за забава в размер на 93,48 лв. за периода 21.03.2022г.-03.11.2022г. Моли се за уважаване на тези претенции.

При уважаване на първоначално предявените искове, ищецът по насрещния прави възражение за прихващане със сумата от 800 лв. на присъдените в негова полза вземания.

В законоустановения срок ответникът по насрещния иск А. К. Т. е депозирал отговор. Излага доводи, че процесният договор е нищожен на основание чл. 11, ал. 1, т. 10, 11 и 12, вр. чл. 22 ЗПК. Твърди, че се заобикаля забраната на чл. 19, ал. 4 ЗПК, тъй като уговорената такса в размер на 800 лв. не била включена към ГПР, тъй като така същият би надхвърлил максимално допустимия размер. Според ответника по този начин се стигало и до заблуждаваща търговска практика, като потребителят не следвало да е обвързан от подобен договор. Моли исковете да бъдат отхвърлени. Претендира разноси и прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар на насрещната страна.

В съдебно заседание страните не се явяват и не се представляват. Депозират писмени становища.

По делото са ангажирани писмени доказателства, назначена и изслушана е съдебно-счетоводна експертиза.

От събраните по делото писмени доказателства се установява следното:

На 15.06.2021 г. ищеца е сключил с ответника Договор за потребителски кредит № M0000005423/15.06.2021 г., по силата на който последния е предоставил на ищеца сумата от 16000 лв., като в чл. 6 от договора е предвидено, че срокът на заема е 84 месеца, като същият следва да бъде върнат на 84 месечни погасителни вноски от по 355,30 лева. В чл. 7, б. „а“ е предвидена такса за одобрение на искането за потребителски кредит от 800 лв., като е посочено, че същата се удържа от размера на предоставения кредит в деня на сключване на договора. В чл. 9 и чл. 10 е предвиден е годишен лихвен процент по заема от 20,00% и ГПР от 24,23%. В чл.11.4 е посочено, че общата сума, дължима от потребителя е 29889,57 лв., съгласно погасителен план.

От заключението на приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза се установява, че ищеца е изплатил на ответника по Договор за потребителски кредит № M0000005423/15.06.2021 г. сума в размер на 2891,40 лв., като остатъка от дължимата

главница е в размер на 15248,24 лв., договорна лихва в размер на 1980,85 лв. и лихва за забава в размер от 93,48 лв.

При така установеното съда направи следните правни изводи:

Предявени са искиове по чл. 26, ал. 1 ЗЗД и чл. 55, ал.1, пр. 1 ЗЗД за прогласяване нищожност на клаузата на чл. 7, б. „а“ от сключения между страните Договор за потребителски кредит № M0000005423/15.06.2021 г. и заплащане на сумата 800,00 лева, представляваща недължимо платена сума за такса по чл. 7, б. „а“ договора.

Предявените искиове са основателни. Съгласно разпоредбата на чл. 16, ал. 1 ЗПК, преди сключване на договор за кредит кредиторът оценява кредитоспособността на потребителя въз основа на достатъчно информация, в т. ч. информация, получена от потребителя и ако е необходимо, извършва справка в ЦКР или в друга база данни, използвана в Р. България за оценка на кредитоспособността на потребителите. Правилото на чл. 8 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (Директивата), задължава кредитните институции да извършат оценка на кредитоспособността на потребителя. На това основание държавите-членки гарантират, че преди сключването на договора за кредит кредиторът оценява кредитоспособността на потребителя въз основа на достатъчно информация, получена, когато е уместно, от потребителя и, ако е необходимо, въз основа на справка в съответната база данни. В съображение 26 от преамбюла на Директива се посочва, че в условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите-членки следва да упражняват необходимия надзор с цел избягване на такова поведение и следва да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те процедират по този начин... кредиторите следва да имат отговорността да проверяват кредитоспособността на всеки отделен потребител. Целта на това задължението за оценка на кредитополучателя е да се насърчи отговорното поведение на кредитора и да се предотврати опасността да предоставя кредити на некредитоспособни потребители (Решения от 18 декември 2014 г. по дело C449/13, т. 43 и от 6 юни 2019 г. по дело C-58/18, т. 40). Изложените съображения обосновават извод, че клаузата на 7, б. „а“ от договора за кредит, в който е инкорпорирано задължението за заплащане на такса "одобрение" е неравноправна по смисъла на чл. 143 ЗЗП, тъй като изисква плащане на услуга, която е вменена в задължение на кредитодателя.

Плащането по нищожна клауза в договора съставлява платено без основание, при начална липса на такова /на осн. чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД/. Платеното подлежи на връщане, поради което и този иск се явява основателен и доказан и следва да бъде уважен изцяло.

По насрещните искиове:

Исковете са с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД.

За основателността на исковите в тежест на ищеца е пълно и главно да докаже наличието на валидно облигационно правоотношение между страните по договор за потребителски кредит, по което заемодателят е предоставил на ответника посочената сума, а последният се е задължил да я върне в посочения срок, ведно с възнаградителна лихва в уговорения размер. В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи положителния факт на погасяване на дълга.

Страните не спорят, че между тях е сключен процесния договор за кредит, както и че сумата е предоставена на кредитополучателя. Ответника по насрещния навежда съображения, че сключения между страните договор е недействителен на основание чл. 22, вр. с чл. 10, ал. 1, т. 10, т. 11 и т. 12 ЗПК.

Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК в договора за заем следва да се съдържа годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в

приложение № 1 (към закона) начин. В процесния договор е посочен годишен процент на разходите от 24,23%, но липсва ясно, пълно и подробно описание на компонентите, които го формират. Съгласно чл. 19, ал. 1 от ЗПК, годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В ГПР безспорно се включват освен дължимата възнаградителна лихва, така и всички допълнителни разходи, в това число и разходи за събиране на вземанията, други такси и разходи, както и дължимите неустойки. В случая обаче, видно от съдържанието на договора (чл. 10, изр. последно), в посочения процент на ГПР не се включват разходите при неизпълнение на договора, посочени в чл. 19 от същия, както и разходите по чл. 18.2.8 от договора.

В чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК е предвидено, че кредиторът дължи да включи в съдържанието на договора за потребителски кредит условията за издължаване на кредита, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски. Чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК пък определя какво следва да е съдържанието на погасителния план – планът трябва да съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент и когато е приложимо допълнително разходи. В представения по делото договор не се съдържа погасителен план със законово установеното съдържание, тъй като само е посочен паричен размер на вноската и дати на плащане, без да е ясно какво точно ще се погасява с нея. Ирелевантен в случая е фактът, че както лихвения процент, така и ГПР са определени като фиксиран процент от общата сума, тъй като от тази уговорка не може да се извлече информацията за размера на включените в месечната погасителна вноска суми за главница, лихва и такса „одобрение“, която както беше посочено по-горе съдът прие за недействителна. Остава неизяснен въпросът дали и тези суми са с фиксиран размер във всяка погасителна вноска или първо се заплащат таксата за одобрение и лихвата и едва тогава се изплаща главницата. Тези данни имат съществено значение за изчисляване на дължимите лихви и разноси по обслужване на кредита, тъй като за база на изчислението им ще служи неизплатената част от главницата. Дори са се приеме, че кредитополучателят е изначално наясно какъв е процентът на оскъпяване на кредита, това не освобождава кредитодателя от задължението, вменено му с императивна правна норма от ЗПК, да информира своя съконтрагент за условията за заплащане на месечната погасителна вноска и за това каква част от главницата ще бъде платена с всяка месечна вноска и каква част представлява т. нар. "оскъпяване" на кредита. Неспазването на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 11 и т. 12 от ЗПК е самостоятелно основание за нищожност на договора, съгласно чл. 22 ЗПК, поради което съдът намира тези доводи за основателни.

Съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Страните не спорят, че ответника е предоставил на ищеца сумата от 16 000 лв. От заключението на ССЧЕ се установява, че извършените плащания от кредитополучателя са в размер на 2891,40 лв. С оглед на това и след приспадане на заплатените суми, ищеца следва да бъде осъден да заплати на ответника сумата от **13108,60 лв.** За разликата над тази сума иска следва да бъде отхвърлен. Следва да бъдат отхвърлени и иските за договорна и законна лихва.

С оглед установеното по делото, съдът намира, че са налице предпоставките на чл. 104 ЗЗД за прихващане на двете еднородни вземания, които са възникнали и изискуеми и чиято ликвидност се установява с настоящото решение. Прихващането следва да бъде извършено до размера на по - малкото вземане. Предвид това, искът по чл. 55 ЗЗД следва да бъде отхвърлен изцяло, поради погасяването му чрез прихващане с вземане на ответника за сумата от 13108,60 лв. Ищеца следва да бъде осъден да заплати по насрещния иск сумата от

12308,60 лв.

По разноските:

Предвид изхода на спора, всяка от страните има право на разноски. С оглед на това ответника следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 100 лв. за заплатена ДТ, а на осн. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 ЗАдв. на адв. М. М. от АК-Пловдив, сумата от 480,00 лв. (четиристотин и осемдесет лева) с ДДС, представляваща възнаграждение за оказана безплатна адвокатска помощ на ищеца.

С оглед уважената част от насрещните искове, ищеца следва да бъде осъден да заплати на ответника разноски в размер на 1024,34 лв., от които 524,34 лв. ДТ за уважения иск за главница, а сумата от 500 лв. за адв. възнаграждение.

Водим от горното, Софийски районен съд,

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖНА клаузата на **чл. 7, б. „а“** от Договор за потребителски кредит № **M0000005423/15.06.2021 г.**, сключен между **А. К. Т., ЕГН: *******, с адрес: **„** и **„** ООД, ЕИК **„**, със седалище и адрес на управление: **..**

ОТХВЪРЛЯ иска на **А. К. Т., ЕГН: *******, с адрес: **„**, за осъждане на ответника **„** ООД, ЕИК **„**, със седалище и адрес на управление: **„**, да заплати на ищеца сумата от 800,00 лв., представляваща платена без основание сума по Договор за потребителски кредит № **M0000005423/15.06.2021 г.**, сключен между страните, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на подаване на исковата молба /09.06.2022 г./, до окончателното плащане на дължимото, **като погасен чрез прихващане** със задължение на ищеца към ответника за заплащане на сумата от 13108,60 лв., представляваща главница по Договор за потребителски кредит № **M0000005423/15.06.2021г.**

ОСЪЖДА А. К. Т., ЕГН: *****, с адрес: **„**, да заплати на **„** ООД, ЕИК **„**, със седалище и адрес на управление: **„**, сумата от 12308,60 лв. (дванадесет хиляди триста и осем лева и 60 стотинки), представляваща главница по Договор за потребителски кредит № **M0000005423/15.06.2021г.**, ведно със законна лихва върху сумата, считано от датата на подаване на исковата молба /04.11.2022 г./, до окончателното плащане на дължимото, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над уважения размер до пълния предявен размер от 15248,24 лв., иска за сумата от 1980,85 лв., представляваща договорна лихва за периода 20.03.2022г.-20.10.2022г. и иска за сумата от 93,48 лв., представляваща обезщетение за забава за периода 21.03.2022г.-03.11.2022г.

ОСЪЖДА „ ООД, ЕИК **„**, със седалище и адрес на управление: **„**, да заплати на **А. К. Т., ЕГН: *******, с адрес: **„**, сумата от 100,00 лв. (сто лева), представляваща направени по делото разноски за заплатена държавна такса.

ОСЪЖДА „ ООД, ЕИК **„**, със седалище и адрес на управление: **„**, да заплати на основание чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 ЗАдв. на адв. **М. В. М.** от АК-Пловдив, с адрес гр. Пловдив, бул. „Пещерско шосе“ №81, ет.3, ап. Б, сумата от 480,00 лв. (четиристотин и осемдесет лева) с ДДС, представляваща възнаграждение за оказана безплатна адвокатска помощ на ищеца **А. К. Т.**

ОСЪЖДА А. К. Т., ЕГН: *****, с адрес: **„**, да заплати на **„** ООД, ЕИК **„**, със седалище и адрес на управление: **„**, сумата от 1024,34 лв. (хиляда двадесет и четири лева и 34 стотинки), представляваща направени по делото разноски.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____